

Amerika-Rusya Uzlaşması ve Nükleer Zirvelerin Amacı

Soru:

Bilindiği üzere Rusya'nın Suriye'ye yönelik hava operasyonları, kirli bir anlaşma kapsamında Amerika'nın onayı ile gerçekleşmiştir. Bu anlaşma uyarınca Rusya, Suriye'de Amerika'nın çıkarına hizmet etmektedir. Buna karşılık Amerika'nın, Rusya'nın Kırım işgaline ve Doğu Ukrayna'da olanlara göz yummasını istiyor... Buradan hareketle Rusya ile Amerika arasında bir uzlaşma politikasının olduğunu anlaşılabılır. Ama en son Rusya, Obama'nın evsahipliğindeki Nükleer Zirve'den dışlandı. Ayrıca ABD destekli Azerbaycan ile Rusya destekli Ermenistan arasında cephe hattında çatışmalar oldu. Tüm bunlar, bu uzlaşmanın sallantıda olduğunu gösterir. Soru şudur: Bunu nasıl açıklayabiliriz? Diğer bir soru ise, bu zirveler nasıl ortaya çıkmıştır? Ve amaçları nelerdir? Gerçekten nükleer silahsızlanmaya yol açacaklar mı? Allah mükâfatınızı artırsın.

Cevap:

Birincisi: ABD-Rusya uzlaşması:

1- Eski Sovyetler Birliği'nde KGB Başkanı olan Putin, Sovyetler Birliği döneminde Amerika ile olduğu gibi yeniden uluslararası arenada önemli bir rol oynamanın özlemini çekiyor. Bu nedenle Putin, Suriye'de Amerikan çıkarı için saldırgan ve kallesçe bir rol oynamayı kabul etti. Böylece doğabilecek boşluğu samimi İslami güçlerin doldurmasından korkan Amerika, Beşşar'a alternatif bulana kadar Rusya üzerinden zorba rejimi ayakta tutmaktadır... Suriye'de Amerika'ya hizmet ettiğinde, bu hizmetine karşılık Putin, Rusya'nın güney sınırındaki Ukrayna ve çevresindeki krizin ateşinin dineceğini sanıyor. Ama ne yazık ki bunlar, ayrı ayrı şeylerdir! Müslümanlar ile savaşa giren Rusya, her türlü bela ve felaketi tadacaktır. Müslümanların öfke seli karşısında Ukrayna sorunu ve komplikasyonları devede kulak kalacaktır. Bir açıdan bu böyledir...

Diğer yandan Putin, Amerika'nın Rusya'nın uluslararası itibarını yükselterek kendisini ödüllendireceği ve böylece uluslararası konularda Rusya'nın daha da ön plana çıkacağını sanıyor! Ancak bu, tam bir siyasi ahmaklıktır. Çünkü kapitalist ideolojiye dayalı ülkelerin, çıkar ve başkalarını sömürmek dışında hiçbir değerleri yoktur. Bu nedenle güçlü kapitalist ülkeler, zayıf kapitalist ülkelere egemen olmak için yoğun çaba sarf ederler... Amerika, Avrupa ve Rusya, kapitalizm ideolojisine inanırlar. Artık durum hiç de eskisi gibi değildir. Eskiden Batı, kapitalizm ideolojisini takip ederken Sovyetler Birliği de komünizm-sosyalizm ideolojisini takip ediyordu. Her iki ideolojinin de birbirleriyle çatışan kendine özgü değerleri vardır. Dünya ülkeleri üzerinde hâkimiyet kurmak ve nüfuz etmek için birbirleri ile kıyasıya rekabet edebiliyorlardı. Rekabet beklenebilirdi. Ancak en güçlü devlet, kapitalizme inanan büyük devletler üzerinde egemendi. Bu güçlü devlet, aynı ideolojiye inanan diğer devletlerle, kendisine rakip ve ortak olsunlar diye değil, çıkarına hizmet etsinler diye bir anlaşma yapabilir. Bu yüzden Amerika, Avrupa ya da Rusya'nın kendisine rakip olmasını istemez. Ancak bu devletler, Amerika'ya rakip olmak için onunla nüfuz mücadelesi yapacak güçte olurlarsa, o zaman durum başkadır. Çünkü kapitalizm ideolojisi, çıkara dayalıdır, aslan payı da en güçlü olan devlete aittir.

2- Buna göre eğer Putin, Suriye'de Amerika'nın çıkarına hizmet ettiğinde, Rusya'nın bölgesel ve uluslararası sorunlarının dineceğini düşünüyorsa, tamamen yanılıyordur. Yukarıda soruda belirtilen Nükleer Zirve'nin ön hazırlık çalışmalarında çıkan gerginlik ile Azerbaycan ve Ermenistan arasında patlak veren savaş bunun açık göstergesidir:

A- Nükleer Zirve konusuna gelince, Amerika, zirve için her türlü ön çalışmayı yaptı, zirvenin program ve gündemini belirledi. Dünyanın ikinci nükleer gücüne sahip Rusya'yı zirvenin hazırlık çalışmalarında kale bile almadı... Zirve, 31 Mart 2016'dan 1 Nisan 2016'ya kadar sürdü. ABD, zirve esnasında büyük ve süper güç olduğunu, dünyanın bütün ülkelerine öncülük eden tarihi bir lider konumunda olduğunu, herhangi bir mekân ve zaman diliminde dilediğini yapabileceğini, hatta ikinci büyük nükleer güce sahip Rusya'yı zirve hazırlıklarına ortak etmeyerek Rusya'nın üzerini çizebileceğini ispatlamaya çalıştı. "Kremlin Sözcüsü Dmitry Peskov, "Bu zirvenin hazırlık aşamasında gerektiği kadar Rusya ile işbirliği yapılmadığını" söyledi. Ayrıca Moskova yönetimi, nükleer güvenlikle ilgili konularda ortak çabaların, karşılıklı çıkarların ve pozisyonların gözetilmesiyle ele alınması gerektiğini düşünüyor. Ancak Peskov'un açıklamasına göre "Zirvenin hazırlık aşamasında gerek zirvede ele alınacak

sorunlar, gerekse konuların belirlenmesinde olsun Moskova ile işbirliği yapılmamıştır. Moskova, ABD tarafının kışkırtıcı medya kampanyası ile karşı karşıyadır." [31.03.2016 Russia Today]

Zirve çağrısı boyunca ve zirve sırasında Washington'un sergilediği davranışlardan, açıkça Rusya'nın aşağılandığı ve küçümsendiği görülür. Bu yüzden Putin zirveye katılmamıştır. Putin'in zirveye katılmama nedeni, zirve hazırlıkları sürecinde ve zirve ile ilgili konularda Amerika'nın Rusya'yı göz ardı etmesidir. Putin'in zirveye katılmaması nedeniyle ABD'nin verdiği tepki, Soğuk Savaş sırasında olanları andırarak şekilde çok daha sert ve aşağılayıcı olmuştur. Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışman Yardımcısı Ben Rhodes, "Rusya'nın bu hafta Washington'da düzenlenecek nükleer güvenlik zirvesine yüksek düzeyde bir heyetle katılmama kararıyla önemli konuları görüşme fırsatının kaçırıldığını düşünüyoruz. Açıkçası tek yaptıkları daha önce de olduğu gibi kendilerini izole etmek" ifadelerini kullandı." [31.03.2016 elbadil] Hatta Obama, Rusya'yı Kuzey Kore ile aynı kefeye koyarak yerin dibine geçirmiştir. Nükleer Zirve sonunda yaptığı açıklamada Obama, "Rusya ve Kuzey Kore'nin nükleer cephaneliklerini azaltmak için hâlâ yapılması gereken çok iş var" dedi ve "Daha işimiz bitmedi, dünya genelinde güvence altına alınması gereken pek çok nükleer materyal var." diye de ekledi." [02.04.2016 el-Cezire] Böylelikle Nükleer Zirve konusunda ABD'nin Rusya'yı nasıl yerin dibine geçirdiği açıkça görülebilir!

B- Azerbaycan ile Ermenistan arasında patlak veren çatışmaya gelince, ateşkes hattı boyunca Dağlık Karabağ bölgesinde Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki çatışmalar ansızın 2 Nisan gecesi patlak verdi... Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de siyasi ve askeri liderler acil toplantıya çağrıldılar. Ermenistan Devlet Başkanı Sarkisyan tarafından yapılan açıklamaya göre Ermeni liderler de acil toplantı yaptılar: "Bu, 1994 yılında imzalanan ateşkestən bu yana en ciddi ve tehlikeli silahlı çatışmadır." [03.04.2016 el-Cezire] Rusya'nın Ermenistan'daki nüfuzu son derece stabildir. Rusya'nın 102 sayılı en büyük askeri üslerden birini barındıran Ermenistan'ın Gümrü kentinde yaklaşık 5000 Rus askeri bulunmaktadır. Rusya, yeraltı kaynaklarından yoksun Ermenistan'a borç ve hibe vermektedir. Sovyetler Birliği'nin hem dağılmasından önce hem de sonra Dağlık Karabağ bölgesinde Ermenistan'a Azerbaycan ile çatışma sırasında askeri destek veriyordu. Rusya'nın arabuluculuğunda iki taraf, 1994 yılında bir ateşkes imzaladılar. Ateşkes, Ermenistan'ın yararına. Çünkü Ermenistan ve Dağlık Karabağ bölgesindeki yandaşları, Azerbaycan'ın denetimindeki bölgeyi tamamen kontrol altına aldılar ve Azerbaycan'ın Batı ve güney bölgesindeki topraklarının % 9'unu işgal ettiler. Hatta doğuda da işgal ettikleri topraklar da oldu. Bu yüzden Rusya, bu son savaşı durdurmaya çok özen gösterdi... Patlak veren bu savaşta Amerika'nın rolüne gelince, perde gerisinden hatta alenen savaşın arkasındaki gerçek aktördür. 31 Mart 2016 tarihli el-Mısır el-Yevm sitesinin bildirdiğine göre "Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, 30 Mart 2016 Çarşamba günü Washington'da ABD Dışişleri Bakanı Kerry ile yaptığı görüşmesi sırasında Ermenistan'dan "derhal" kuvvetlerini Dağlık Karabağ'dan çekmesini istedi. İki ülke, bu bölge yüzünden savaşa girdiler. Washington, yıllardır bu sorunu çözmek için çalışıyor. Kerry, Başkan Barack Obama evsahipliğinde Perşembe ve Cuma günleri gerçekleşen Nükleer Güvenlik Zirvesi marjında Azerbaycan Devlet Başkanı'nı kabul etti. Kerry'nin huzurunda gazetecilere yaptığı açıklamada Aliyev, "ABD yönetimine Ermenistan ile Azerbaycan arasında uzun zamandır devam eden çatışmanın çözümü noktasında gösterdiği çabalardan ötürü minnettarız." dedi ve ekledi "Biz, Ermenistan'ın şartsız bir şekilde bir an önce sınırlarımızdan askerlerini çekmesi gerektiğini öngören BMGK çözümleri doğrultusunda bu sorunun çözülmesi gerektiğini düşünüyoruz." Kerry de "Tamamen durmuş olan Dağlık Karabağ sorununun konuşularak anlaşılmasını ve bu konuda kesin bir çözüme ulaşıldığını görmek istiyoruz" değerlendirmesinde bulundu."

Azerbaycan ve petroleri ve bunların boru hatlarıyla Türkiye'ye transferi, 1991 yılındaki bağımsızlığından beri ABD'nin büyük ilgisini çekmiştir ve Amerikan-Rus çatışmasının da belkemiğini oluşturmaktadır. Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın savaşın patlak vermesinden üç gün önce Washington'da ABD Dışişleri Bakanı Kerry'nin huzurunda yaptığı açıklamalar, şüphesiz Rusya'nın arka bahçesinde savaş kışkırtıcılığı yapan ülkenin Amerika olduğunu gösterir. Bu savaş, Ermenistan ve Kafkaslarda Rus çıkarları için bir tehdittir. Bu bölge, Rusya için çok hassas bir bölgedir... Yani bu savaşı kışkırtarak Amerika, Rusya'nın arka bahçesinde artçı şoklar oluşturmaktadır...

Ezcümle eğer Putin, Suriye'de Amerika ile kirli ittifaka girerek bölgesel ve uluslararası sorunların dinmesiyle Amerika'nın rızasına nail olacağını düşünüyorsa, siyasi ahmaklık etmiş

olur. Bilmelidir ki bu kirli ittifakın boyutu, Amerikan çıkarlarına hizmeti nedeniyle sadece Suriye ile sınırlı kalacaktır. Diğer uluslararası sorunları kapsayacağı anlamına gelmez. Nükleer Zirve konusunda ABD ile Rusya arasında yaşanan gerginlik ve sessiz sedasız yürüyen Suriye'deki ilişkilere rağmen Ermenistan ile Azerbaycan arasında patlak veren savaş bunun en bariz kanıtıdır.

İkincisi: Nükleer zirveler ve amaçları:

1- Soğuk Savaş sırasında nükleer silahlar, büyük güçlerin rekabetinde ve devletlerin güvenliğinde önemli bir rol oynamıştır. Ülkeler arasında konvansiyonel silah eşitsizliğinden kaynaklanan güvenlik ikilemi, bu farkı kapatmak amacıyla ülkeleri, daha fazla konvansiyonel ve nükleer silah üretmeye teşvik etmiştir. İlk nükleer bombayı bulan ülke, ABD'dir. Bu buluş, Rusya karşısında ABD'ye büyük avantaj sağlamıştır. Nükleer silaha sahip olana dek Rusya nükleer silah tehdidiyle karşı karşıya kalmıştır. Nükleer silaha sahip olmasının ardından yeniden Amerika ile askeri dengeyi sağlamıştır... Aynı şekilde Rusya'nın sahip olduğu nükleer cephanelik tehdidinden korkan ve kendisini risk altında hisseden Fransa ve İngiltere de, kısmi de olsa Rusya ile dengeleri yeniden yakalamak için çok çaba sarf etmişlerdir. Yine Rusya karşısında kendisini savunmasız ve zayıf hisseden Çin de, çok çalışarak nükleer bombaya sahip olabildiği. Bu zafiyet duygusu, Çin saldırganlığı ile baş etmek için Hindistan'ı da nükleer bomba satın almaya itmiştir. Ardından Hindistan'a karşı askeri üstünlük sağlamak isteyen Pakistan da Hindistan'ı takip etmiştir. Nükleer faaliyete sahip olma arzusunda olmayan ülkelere gelince, nükleer silahlardan kendilerini korumak için ya Amerika ile ya da Sovyetler Birliği ile ittifak kurmuşlardır. Bu himaye, o ülkelere nükleer kalkan olmuştur. Örneğin Amerika, Avrupa ve pek çok Asya Pasifik bölgesi ülkelerini Sovyetler Birliği'nden korumak için onları nükleer kalkan ile donatmıştır.

2- Soğuk Savaş sonrasında nükleer caydırıcılık, nükleer silahsızlanma yolundaki hareketliliğin önünü açmıştır. Birçokları Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra uluslararası güvenlik sisteminin ilanihaye değiştiğini, Hiroşima ve Nagazaki'nin ardından artık bir daha nükleer barış diye aldatmacanın olmayacağını söylediler. Küreselleşme, iklim değişikliği, STK kuruluşları ve örgütlerinin ortaya çıkması, Sovyetler Birliği sonrası oluşan boşlukta etnik gerilimlerin tezahür etmesi, eski Sovyetler Birliği'nin elindeki nükleer silahlar, doğru bir şekilde imha edilmediği takdirde yanlış ellere düşebileceği ve buna bağlı olarak da ciddi hasarlara yol açabileceği iddia edildi... Bu durum karşısında Ukrayna ve Kazakistan gibi nükleer silahlara sahip gelişmekte olan ülkeler, bölgesel teminatlar karşılığında nükleer silahlardan çabucak vazgeçtiler.

3- Bu yeni güvenlik sistemi, iki temel konsepti ön plana çıkarmıştır: Silahsızlanma ve nükleer silahların yayılmasını önlemek. ABD, dünyanın tek süper gücü olduğu için tüm dünyada insanlar gözünü Amerika'ya diktiler, nükleer silahsızlanma ve nükleer silahların yayılmasını önleme alanında dünyaya öncülük etmesini istediler. Fakat Clinton ve Bush yönetimi, bu konuya ilgisiz kalarak pek bir şey yapmadı. 2007 yılı Ocak ayında nükleer caydırıcılığın "dörtlü çetesi" olarak bilinen Henry Kissinger, George Schultz, Bill Perry ve Sam Nunn adındaki Amerikalı yetkililer, ABD'nin nükleer silahların ortadan kaldırılmasına odaklanmasını gerektiğini önerdiler... Yalnız Obama'nın başkanlık dönemine kadar nükleer silahsızlanma, nükleer gündemin odak maddesi haline gelmemiştir... 2009 yılında Obama, Prag şehrinde 20.000 kişilik bir kalabalığa konuşma yaparak "ABD, dünyayı nükleer silahlardan arındırma çalışmasının ahlaki sorumluluğunu taşımaktadır." dedi ve şöyle devam etti: "Binlerce nükleer silahın varlığı, Soğuk Savaş'ın geride bıraktığı en tehlikeli mirastır. Soğuk Savaş bitti, fakat binlerce silah yok olmadı" [05.04.2009 BBC] O tarihten sonra da dört nükleer zirve gerçekleşmiştir:

- * 1. Nükleer Zirve, 12-13 Nisan 2010 Washington,
- * 2. Nükleer Zirve, 26-27 Mart 2012 Seul, Güney Kore,
- * 3. Nükleer Zirve, 24-25 Mart 2014 Lahey, Hollanda,
- * 4. Nükleer Zirve, 31 Mart 1-3 Nisan 2016 Washington,

4- Amerikan planı kapsamında sözde nükleer silahsızlanma politikasının amacı, tüm devletleri gerçekten nükleer silahlardan arındırmak değil. Aksine diğer ülkeleri nükleer silahlardan arındırmak yanı sıra sadece kendisinin nükleer silaha sahip olmasını güvence altına almaktır. Eğer güvence altına alamazsa, o zaman planları kapsamında en azından nükleer güç sahibi ülkelerin nükleer silah stoklarını belli oranlarda azaltmak ve bu oran üzerinde söz sahibinin kendisinin olmasını sağlamaktır. Amerika'nın nükleer silah stokları çok çok fazladır. Nükleer güce sahip

ülkelere belli oranlarda sınırlama getirdiğinde, kuşkusuz bu kısıtlama diğer ülkelerin stoklarını azaltacaktır. Böylece o ülkelerin stokları, Amerikan stoklarına kıyasen pek fazla bir şey ifade etmeyecektir. Bu nedenle 4. Nükleer Zirve'nin sonuç bildirgesi esnek ifadelerle doludur. Zirvelerin tüm sonuç bildirgesinde dünyanın nükleer silahlardan arındırılmasına işaret eden herhangi bir metne rastlanmamaktadır. Sonuç bildirelerinde bu açıkça görülmektedir. Bu zirvelerin en önemlisi olan 4. Nükleer Zirve'nin sonuç bildirgesine bakıldığında, nükleer silahsızlanma ile ilgili bağlayıcı olmayan ve içeriği boş genel metinler derç edildiği görülür. 4. Nükleer Zirve'nin sonuç bildirgesine göre: "Washington'da 4. "Nükleer Güvenlik" Zirvesi'ne katılan ülkeler, nükleer silahsızlanma, nükleer silahların yayılmasını önleme ve nükleer enerjinin barışçıl amaçlarla kullanılmasına olan bağlılıklarını vurguladılar... Zirvenin sonuç bildirgesinde katılımcı ülkeler, "Nükleer materyallerin teröristlerin eline geçmesine yönelik artan tehdide karşı" uyardı ve "Nükleer tehlikenin uluslararası alanda hâlâ en büyük tehditlerden biri olduğu" belirtildi... Dünya liderleri, nükleer silahların radikallerin eline geçmemesi gerektiğini vurguladılar, ancak "sürekli artan" tehdide karşı da uyardılar. Washington'un evsahipliğinde gerçekleşen Nükleer Güvenlik Zirvesi'nin ortak basın açıklamasında liderler, "Hükümet gayrisi grupların, nükleer silah ve kötü amaçlı emeller için kullanılacak nükleer materyallere ulaşmalarını önlemek için hâlâ sürekli artan bir çaba var." dediler. Açıklamalarında liderler, "Biz, nükleer silahsızlanma, nükleer silahların yayılmasını önleme ve nükleer enerjinin barışçıl amaçlarla kullanılması yönünde ortak hedeflerimize olan bağlılığımızın altını çiziyoruz." ve "Biz, nükleer terör riskini bertaraf etmek ve nükleer güvenliği güçlendirmek amacıyla barışçıl ve istikrarlı bir uluslararası sistemden yanayız." diye de eklediler. 4. Nükleer Güvenlik Zirvesi, nükleer materyallerin güvenlik önlemlerini artırmak ve teröristlerin eline geçmesini önlemek amacıyla 50'den fazla ülke lideri ve kuruluşların katılımıyla Perşembe günü Washington'da başladı." [02.04.2016 Amerika'nın sesi]

Bu açıklama dikkatlice incelendiğinde, açıklamanın küresel silahsızlanma konusunda pratik bir metnin içerdiğini söylemek olanaksızdır. Hatta liderler, nükleer silahtan arındırılmış bir bölgede Yahudi devletinin sahip olduğu nükleer silah cephaneliği hakkında tek bir kelime dahi etmediler. Aksine gerçek nükleer güvenliğe ulaşmak, kitle imha silahlarından arındırılmış bölgeler oluşturmak için ciddi çalışmaktan geçer dediler! Görüldüğü gibi bu zirvelerin amacı, dünyayı gerçekten nükleer silahlardan arındırmak değil, aksine ülkelere Amerika'nın nükleer hâkimiyetini dayatmaktır. Obama'nın, Amerika nükleer silahları kontrol etmek istiyor diye konferansta yaptığı açıklamalar bunu doğruluyor: "ABD Başkanı Barack Obama, "Hâlihazırda dünya genelinde hâlâ büyük miktarlarda nükleer ve radyoaktif malzemeler güven altında değildir. Dünya çapında plütonyum stokları sürekli artıyor. Bazı ülkelerin nükleer cephanelikleri genişliyor. Küçük taktiksel nükleer silahlar, hırsızların eline geçebilir." dedi. Obama, "Diğer ülkeler güvenlik önlemleri ve şeffaflığı artırıncaya kadar ülkesinin nükleer malzemeleri korumak için üzerine düşen görevi yapacağını, belirtti." [02.04.2016 euronews] Obama ayrıca, Cumartesi günü zirvenin ardından düzenlenen bir basın toplantısında, "Artan küresel plütonyum stoklarına rağmen halen dünya genelinde güven altına alınması gereken büyük miktarlarda nükleer malzemeler var... Rusya ve Kuzey Kore'nin nükleer cephaneliklerini azaltmak için hâlihazırda yapılması gereken çok iş var" dedi ve "Güney Amerika, şu an nükleer malzemedan arındırılmıştır. Tayvan, Libya ve Vietnam dâhil olmak üzere 14 ülke, uranyum ve zenginleştirilmiş plütonyumdan temizlenmiştir, ifadelerini kullandı." [02.04.2016 el-Cezire]

Dolayısıyla Amerika, bu zirveler aracılığıyla nükleer silahı kontrol altına almak ve onlar üzerinde söz sahibi olmak istiyor. Hatta düzenlenen konferanslar bile tamamen Amerika'nın inisiyatifi altındadır. Kendisini dünyanın efendisi kabul ederek dilediğini konferansa davet ediyor, dilediğini etmiyor, dilediğine şantaj yapıyor ya da aşağılıyor. Amerika, karşısında durabilecek tek bir devlet dahi olmadığı için istediği gibi hareket ediyor! Hilafetin şafağı doğana kadar da Amerika, kendisine boyun bükten diğer devletlere karşı böyle küstahça davranmaya devam edecektir. Hilafet nuru doğduğunda, İslam'ın gücü, ummadıkları yerden onları yakalayacaktır. O gün suç işleyenler, neye uğradıklarını şaşıracaklar ve hiçbir iyilik elde edemeyeceklerdir.

سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ "Suç işleyenlere, yapmakta oldukları hilelere karşılık Allah tarafından aşağılık ve çetin bir azap erişecektir." [Enam 124]